

Ο αγροτικός οικισμός Τρίκαλα Ημαθίας

Το τοπίο στη λογοτεχνία

Τερζίδης Μόσχος, «Οι μοναστηριώτες Ανατολικής Ρωμυλίας», *Χρονικά της Επαρχίας Δομοκού*, τόμος 1, Αθήναι 1980.

«...Στις 14/27 του Σεπτεμβρη του 1924, μαζεύοντας πάνω στα βοϊδάμαξα και στα λιγοστά αλογόκαρρα, ό,τι μπορεί να μαζέψει μια οικογένεια –μαζί με την Εθνική τους πίστη- ξεκίνησαν σιγά σιγά, με το ρυθμό της εποχής εκείνης, για το μεγάλο ταξίδι τους στην Ελλάδα. Από το χωριό μας ξεκίνησαν 350 οικογένειες.

[...]

Όταν πλησίασαν οι μέρες να ξεκινήσουμε, ο παππούς ετοίμασε δυό πελώρια αμάξια (αραμπάδες). Έστρωσε γερά πατώματα, έβαλε στα πλαϊνά αραμπάτσες (παραπέτες) και για σκέπασμα έκαμε κουρκούλες με βεργιά. Ράψαμε οι γυναίκες και καναβόστρωσες –πανιά από κανάβι που ύφαιναν οι γυναίκες μας –και ήταν έτοιμα για βροχή και ήλιο. [...] Σηκωθήκαμε πρωί, με το χάραμα. Φορτώσαμε και τα τελευταία πράγματα. Το σπίτι άδειασε. Ένα εικόνισμα αφήσαμε στο εικονοστάσιο, ανάψαμε και το καντήλι να καίει. Ο παππούς έμπαινε-έβγαινε συνεχώς, με μια νευρικότητα και τα μάτια του τρέχαν -τρέχαν αδιάκοπα. Είχε κτίσει το σπίτι μόνος του, απέκτησε κα μεγάλωσε μέσα πέντε παιδιά, πάντρεψε, έθαψε, γνώρισε χαρές και λύπες σ' αυτό το σπίτι.

[...]

Τα βράδια η φάλαγγα σταματούσε, τα ζώα ξεζεύονταν από τα κάρρα. Οι άντρες φρόντιζαν για τα ζώα, να ξεμουδιάσουν, να τα ταΐσουν και να τα ποτίσουν. Οι γυναίκες φρόντιζαν τα παιδιά, το νοικοκυριό. Γρήγορα-γρήγορα να μαζέψουν λίγα ξερά ξύλα, ν' ανάψουν φωτιά και να ετοιμάσουν ένα ζεστό φαγητό, κοσκούσι, ιουφκάδες (χυλοπίτες), ή λίγο μπλουγούρι.

Μια βδομάδα πορεία χρειάστηκε για να φτάσουμε στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα.

[...]

.... [Οι αδελφοί Τζηρίδη] βοήθησαν να εγκατασταθούν στο χωριό Τρίκαλα της Βεροίας 150 οικογένειες...»

Ανυπόγραφο, «Η δυστυχία του ελληνικού χωριού», *Έργα*, Νο 87, 15 Ιαν. 1929, εκ της *Εστίας* Αθηνών, 29/12/1928.

«...Εις τον θεωρητικόν κόσμον –διότι έχομεν και εδώ δύο κόσμους συναγωνιζομένους, τον της πρακτικής εφαρμογής και τον της θεωρίας, ήρχισε, πολύ ευλόγως, μία σύζήτησις, διοικητικής μεν φύσεως, αλλά στενώτατα συνδεδεμένη προς την προαγωγή και την ανάπτυξιν της χώρας μας.

Εις τους παρακολουθούντας το Ελληνικό Χωριό, την Κοινότητα, όπως την διεμόρφωσαν οι Νόμοι, οι αποβλέποντες εις την μόρφωσιν πνεύματος αυτοδιοικήσεως, δια την προαγωγήν του κυττάρου τούτου της Πολιτείας, γεννάται η εντύπωσις, ότι ουδεμία σοβαρά πρόοδος συνετελέσθη.

[...]

Εις το σπίτι του χωριού η εσχάτη αθλιότης παρατηρείται. Ουδεμία φροντίς. Μερικοί φεγγίται μικροσκοπικά ανοίγματα τετράγωνα, το φωτίζουν αντί παραθύρων. Ο ήλιος αδύνατον να εισέλθη από αυτά· υγρασία και ψύχος επικρατούν μέσα. Στάχτες από τον φούρνον, σαπουνάδες από την μπουγάδα, απορρίμματα εκ του νεροχύτου – όπου υπάρχει- συμπληρούν τον διάκοσμον. Η κασίκα, οι κόττες, το γουρούνι, ο γαΐδαρος, το μουλάρι, το άλογο, το βώδι και οι σκύλλοι συμπληρώνουν την αταξίαν, την ακαθαρσίαν, την αθλιότητα.

Εις τοιούτον περιβάλλον απλώνεται δια να στεγνώση επί μιάς ανδρομίδας το πλυμένο σιτάρι. Η μυίγα, το τσιμπούρι, η αλογόμυια, η κατσαρίδα, το κουνούπι, ο κορέος, οι φύλλοι, με άλλα ακόμη χειρότερα έντομα, εις τας προαναφερθείσας εστίας πολλαπλασιάζονται, ευδοκιμούντα θαυμασίως.

[...]

Ουδέν αφθονεί εις τον γεωργικόν οίκον σήμερον. Είνε πλείστα τα χωριά που πάσχουν αθρόως από νόσους ειδικάς και έχουν ανάγκην εξυγιάνσεως. Εις άλλα η μέθη επέφερε καταστροφάς, δημιουργήσασα αθλιότητα αφάνταστον. Και εις αυτά τα δεινά η χαρτοπαιξία στεφανώνει την δυστυχίαν των.»